

da pomeni ta knjiga važen dogodek v zgodovini vzajemnosti med Rusi in Jugoslovani.

Prepesnitev živobarvne, v inozemstvu neznane lirike pomeni mnogo težjo nalogo kakor prevodi v prozi. Prešeren bi utegnil zavzeti svoj prostor med ostalimi mednarodnimi velikani samo tedaj, kadar bi ga mogli čitati inozemski kritiki v slovenščini. Puškinova lirika pomeni za Evropo izgubljen zaklad, medtem ko je povsod znana njegova „Kapitanova hči“. Še Sienkiewiczovi romani imajo neprimerno širši krog čitateljev kakor n. pr. Mickiewiczove pesnitve. To je usoda vezane besede, katere mednarodna veljava večkrat nikakor ne ustreza njeni vsebinski vrednosti. Prevajalec, ki podaja samo odmev izvirnika, je navezan na svoj jezik in slog ter neizogibno poudarja one splošnocvropske sodobne poteze, ki zblížujejo prevajane pesnike z ostalo moderno. Toda svetovna književnost nima nobenega stalnega zemljepisnega središča in nikoli ne zahteva smotrnega internacionalizma. Mar ne bo ostal tudi Lev Tolstoj vedno pristen Rus? O Župančičeva pesniška pot je seveda neloč-

ljiva od poglobitve njegove lirike, in mu zdaj pomeni na primer „Večerni psalm“ neprimerno več kakor davno pozabljeni „Cigan“. A če bo našla Župančičeva lirika mednarodno priznanje, bo svet manj cenil njegovo sodobnost kakor njen slovenski nacionalni značaj.

Ker nimam na žalost zdaj „Antologije“ pri roki, se moram omejiti na te kratke uvodne podatke. Prevodi iz slovenščine, ki jim bo morda „Ljubljanski zvon“ še namenil kakšno oceno, so maloštevilni. V Župančičevi vojni pesmi „Otroci molijo“ je zagrešil prevajalec menda največjo, po kritiki že opaženo pomoto s tem, da je zamenjal zvalnik „oče naš“ z imenovalnikom. Pretežna večina knjige je namenjena srbsko-hrvaškim pesnikom: Dučiću, Vojnoviću, Šantiću in Rakiću, kar je umljivo za vse, ki so zasledovali prispevke marljivega I. Goleniščeva-Kutuzova v pariškem tedniku „Rossiji i slavjanstvu“. Vojnovićevi dubrovniški soneti tudi nudijo izmed vseh najpopolnejšo sliko zanimive pesnikove osebnosti, ki združuje francosko-italijanski klasični okvir z domačo dalmatinsko južnjaško čuvstvenostjo. N. P.

POLEMIKA

DEGENERACIJA IN DIALEKT

(Odgovor na napad g. dr. P. Skoka)

V „*Pravdi*“ z dne 12. avgusta t. l. se je g. dr. Petar Skok, profesor zagrebške univerze, v nekem razgovoru z naslovom „*Stvaranje jugoslovenskog mentaliteta*“ dotaknil naše revije s temile besedami — če je interviewist podal ročno njegovo besedilo:

„Zacelo je znak degenerisanja slovenačke plemenske svesti, ako, na primer, najstariji slovenački književni časopis ‚Ljubljanski zvon‘ u poslednje vreme drži za potrebno da sebi daje podnaslov ‚Slovenačka revija‘. Nije mu dosta da okarakteriše svoje slovenštvo jugoslovenskim dialektom, kojim so mu pisani svi članci, nego hoće još da slovenstvo naročito istakne još i na omotu i na naslovu, da ne bi, zaboga, komu palo na pamet da posumnja u slovenštvo toga časopisa.“

Na navedene napade odgovarjamo gospodu profesorju tole:

Trditev, da bi bil podnaslov „slovenska revija“, ki ga je dobil LZ že leta 1931., torej ne pod našim uredništvom, res znamenje degeneracije slovenske (recimo) *narodne* zavesti, kaže, da gospod profesor ni poučen o razvojnih etapah naslova naše revije. Ime sega namreč nazaj tja v leto 1870. in ima še ves tisti

romantični zvok po okusu ustanovitelja Stritarja, ki že zdavnaj ni več prikladen našemu času. Tudi pridevnik „ljubljski“ je bil pred več ko petdesetimi leti povsem upravičen, ker je hotel poudariti, da bo „Zvon“, ki je poprej izhajal na Dunaju, imel odslej — od leta 1881. — svoj stalni sedež v Ljubljani. Ob njegovi petdesetletnici je namreč uredništvo in sodelništvo uvidelo, da je treba dati naslovu stvarnejšo in sodobnejšo vsebino. Glede na tradicijo revije pa ni kazalo izpreminjati starega naslova, ostala je torej še edina možnost, da se vrzel izpolni s primernim podnaslovom. V izrazih „slovenska revija“ je hotelo uredništvo povedati, da ni revija zgolj lokalna in vezana na kraj, čigar ime nosi v naslovu, pač pa da hoče služiti problemom, ki Slovence zanimajo ali se jih tičejo, oziraje se na vse območje njihovega jezika. Zdaj, ko so se nekateri veliki kulturni narodi začeli intenzivneje zanimati za naše kulturno življenje, je vsekako umestno, da s to stvarnejšo oznako opozorimo nase, ki smo zaradi politične razkovanosti eden izmed najnesrečnejših evropskih narodov in imamo vendar trdno voljo, da ohranimo svojo kulturo in jezikovno individualnost tudi v bodočnosti. Kdor hoče to upoštevati, more videti v tem podnaslovu le izraz gibanja k širšim horizontom in poživljanja našega kulturnega stremjenja, ne pa dokaza, da bi naša narodna zavest propadala.

Drugi važni del izvajanj gospoda profesorja, namreč izvajanje, da je to, v čemer so pisani vsi članki v LZ, „jugoslovenski dialekt“, je še hujša zmota ki se ji čudimo tembolj, ker jo je zagrešil g. dr. Skok, ki je univerzitetni profesor romanske filologije. Po tej formulaciji bi mogel kdo sklepati, da eksistira kje jugoslovanski jezik, ki je razvil več dialektov, med katerimi je tudi slovenščina. Odkar uporablja eksaktna znanost pojma „jezik“ in „dialekt“ v čisto določenih pomenih in odkar so slovanski jeziki predmet avtonomne panoge jezikoslovne vede, so vsi znanstveniki, ki so se ukvarjali s klasifikacijo in ustrojem slovanskih jezikov ter s slovenistiko še posebej, mnenja, da je slovenščina samostojen jezik, ki se je razvil v danih okoliščinah in po neki zakoniti nujnosti v razne slovenske dialekte s skupnim imenovalcem: *slovenski jezik*. Zoper terminologijo g. prof. Skoka govorijo domače in tuje avtoritete, kakor so na primer: Kopitar, Miklošič, Škrabec, Oblak, Štrekelj, Breznik, Nachtigal, Ramovš, Šafařík, Sreznjevskij, Baudouin de Courtenay, Niederle, Jagić, Tesnière in drugi, kakor tudi uredništvo Narodne enciklopedije, ki je sprejelo v IV. knjigo prof. Ramovša članka: „Slovenački jezik“ in „Slovenački književni jezik“. — Še bolj pa kakor vsi znanstveni dokazi govori zoper prof. Skoka živa miselnost poldruga milijona Slovencev, ki so varovali več ko tisoč let svoj jezik, ga goje v vseh panogah književnosti, ter so si z ogromnimi žrtvami priborili enakopravnost in se bore še zanjo. Ni ga slovenskega kulturnega delavca, ki bi mogel takšnim izvajanjem pritrditi. Zato je termin, ki ga je uporabil gospod profesor, ne le netočen, temveč tudi žaljiv. Čemu hoče g. dr. Skok degradirati jezik, ki je po zaslugi naših najboljših mož že priznan in uvaževan med evropskimi jeziki? Sodeč po vsem tem, še prav posebej pa po rabi nekaterih izrazov (slovenaštvo poleg slovenstvo), imamo vtisk, da g. dr. Skok to pot ni govoril kot objektivni znanstvenik, ki uvažuje in ceni naš kulturni napor, ampak da se je nekritično pridružil skupinici, ki se brez spoštovanja izraža o naših največjih vrednotah. Mučno nam je, da smo morali to napisati znanstveniku, ki je bil predavatelj na ljubljanski univerzi in je sam še sodelnik Časopisa za *slovenski jezik*, književnost in zgodovino.

Uredništvo.